

MBP-004-001118

B. Ed. (Sem. I) (CBCS) Examination

December – 2016

अर्थशास्त्र विषयवस्तु

(Old Course)

Faculty Code : 004

Subject Code : 001118

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

परीक्षार्थींओने सूचना

१. प्रत्येक MCQ उत्तरवलीना प्रथम पाना उपर परीक्षार्थींओने बेठक कमांक/परीक्षा केन्द्र अने परीक्षानी तारीख पोतानी सळी साथे लखवानी रडेसे.
२. परीक्षार्थींओने MCQ प्रश्न प्रकारनो प्रश्नपत्र आपवामां आवेल छे. जे नियत समय मर्यादांमां पूर्ण कर्यां बाद भंड निरीक्षकने MCQ उत्तरवली सुपरत करवानी रडेसे.
३. तमारी उत्तरवलीना कोर पण भागमां तमारुं नाम अथवा नंबर लखवो नही (निर्दिष्ट जग्या सिवाय) अथवा पोतानी ओणप छती थाय तेवी कोर निशानी करवी नही.
४. तमोने आपेवी MCQ उत्तरवली, परीक्षा भंड छोडता पहेलां भंड निरीक्षकने सुपरत करवी.
५. लेखनसामग्री, गणितनां साधनो के अेवी कोर पण यीजनी कोर पण बीजा परीक्षार्थींओ साथे आप-ले करवानी सप्त मनाई छे.
६. प्रश्नपत्रो वडेयाई गया पछी उ० मिनट सुधी अने परीक्षाना समयनी छेल्वी १० मिनट दरमियान तमोने कोर पण संजोगोमां परीक्षा भंडनी बहार जवा देवामां आवशे नही.
७. जो तमो
 - (अ) परीक्षा समय दरमियान परीक्षा भंडमां तमारी साथे कोर पण पुस्तक अथवा कोर पण प्रकारना लपाण के नोधवाणी कागणनी कापली के वस्तु लावशो अगर,
 - परीक्षा यालु छोय तयारे बीजा परीक्षार्थींओ साथे वात करशो के कोर पण रीते संदेशो भोकलवा व्यवहार करशो अगर,
 - बीजा कोर पण जातनी गेररीति करशो अथवा गेररीति करवानो प्रयत्न करशो अगर,
 - परीक्षा पुरी थया बाद परीक्षाभंड छोडती वपते तमोने आपेवी तमारी कोर पण लपेवी के कोरी उत्तरवलीओ साथे लई जशो के परीक्षाभंडमां आम करवाना छरादाथी कोर प्रवृत्ति करशो तो शिक्षाने पात्र बनशो तथा तमने परीक्षामांथी उठाई मुकवामां आवशे अने तमारा विषे तेनो युनिवर्सिटीने तात्कालिक रिपोर्ट करवानो निरीक्षकने अधिकार छे.
 - (ब) जे परीक्षार्थींओ मुप्य के अन्य निरीक्षकनी सूचनानो अनादर करशे के उद्धत अथवा अयोग्य वर्तन परीक्षाभंडमां दाखवशे अथवा नियमनो छरादापूर्वक भंग करशे ते शिक्षाने पात्र बनशे अने मुप्य निरीक्षक तेने परीक्षामांथी तात्कालिक उठाई भुकी शकशे.
 - (क) उपर जशाव्या प्रमाणेनी तेमज युनिवर्सिटीना ओरि.मां दशानेवी गेररीति जो कोर परीक्षार्थींओ आयरशे तो ते परीक्षार्थींओने मुप्य निरीक्षक परीक्षा भंडमांथी बहार भोकली शकशे.
 - (ड) परीक्षाभंडमां मोबाईल टेलिफोन के पेजर जेवां साधनो लावशो तो मुप्य निरीक्षक आ साधनोने जप्त करी शकशे.
८. परीक्षानो समय पूरा थवानी १० मिनट अगाऊ संकेतनो घंट वागशे तयारे तमो लखवानुं भंड करी तमारी उत्तरवलीओ तमारा भंडना निरीक्षकने सुपरत करवा तयार रडेसे. ज्यां सुधी निरीक्षक अधानी उत्तरवलीओ अेकठी करी ले नही त्यां सुधी तमारे तमारी बेठक छोडवी नही.

Instructions to Candidates

1. The candidate will have to write his seat number/centre of examination and date of examination along with his/her signature on the first page of each MCQ answer sheet.
2. The candidate is supplied with MCQ question paper, which he will have to complete in given fixed time and will have to submit the MCQ Answer Sheet to the block supervisor.
3. You should not write your name or number in any part of your Answer Sheet (except specified space) OR you should not put any sign whereby your identity can be made out.
4. The MCQ Answer Sheet given to you should be submitted to block supervisor before leaving the examination block.
5. The exchange of writing material, tools of mathematics and such similar things with other students is strictly prohibited.
6. Up to 30 minutes after distribution of question papers and in last 10 minutes of the examination time you will not be allowed to go outside the block under any circumstances.
7. If you
 - (a) Will bring any textbook or any type of writing or any strip of paper with notes or any other thing in the examination hall with you during the examination time. OR
 - Talk with other candidate during examination or try to send message by any means or do any communication OR will do any type of mal practice or will attempt for any mal practice. OR
 - Will carry your any written answer books or blank answer book with you while leaving the examination hall after completion of examination. OR will do any activity with intention of doing so, you will be liable to punishment or you will be expelled from the examination the supervisor has the right to send immediately the report to the University.
 - (b) The candidate who will disobey the instructions given by chief or other supervisor OR will show rude or inappropriate behaviour in the examination hall, the supervisor will immediately debar the candidate from the examination.
 - (c) If any candidate does any of the above mentioned mal practices or as mentioned in the Ord. of University, the chief supervisor will send the candidate out of the examination hall.
 - (d) The chief supervisor will seize the instruments like mobile telephone or pager if you bring in the hall.
8. 10 minutes before the completion of examination an indicative bell will ring. You should stop writing at that time you become ready to submit your answer books to your block supervisor. You should not leave your seat until the supervisor does not complete the collection of all the answer books.

- 1 તટસ્થ રેખાને _____ રેખા પણ કહે છે.
 (A) સમતુષ્ટિ (B) તક
 (C) બજેટ (D) પુરવઠા
- 2 સમાન સંતોષ આપતાં સંયોજનો દર્શાવતી રેખા એટલે
 (A) માંગ રેખા (B) તટસ્થ રેખા
 (C) કિંમત રેખા (D) પુરવઠા રેખા
- 3 આર્થિક પ્રવૃત્તિની જન્મદાતા ...
 (A) માનવીની જરૂરિયાત (B) માનવીની ઈચ્છા
 (C) માનવીની આવક (D) માનવીની પ્રકૃતિ
- 4 અછતમાંથી ઉદ્ભવે છે ...
 (A) ગુજરાતની સમસ્યા (B) આર્થિક સમસ્યા
 (C) વેપારની સમસ્યા (D) સંચાલન સમસ્યા
- 5 અર્થશાસ્ત્ર એટલે સંપત્તિનું શાસ્ત્ર
 (A) રોબિન્સ (B) માર્શલ
 (C) એડમસ્મિથ (D) કૌટિલ્ય
- 6 બજેટ રેખાને કયા અન્ય નામે પણ ઓળખવામાં આવે છે ?
 (A) કિંમત રેખા (B) માંગ રેખા
 (C) તટસ્થ રેખા (D) ખર્ચ રેખા
- 7 કિંમત અને માંગ વધે કેવો સંબંધ હોય છે ?
 (A) સપ્રમાણ (B) બરાબર
 (C) વ્યસ્ત (D) વાસ્તવિક

- 8 ગિફ્ટન વસ્તુઓમાં કિંમત અને માંગ વચ્ચેનો સંબંધ હોય
- (A) સીધો (B) સપ્રમાણ
(C) ધન (D) વ્યસ્ત
- 9 માંગરેખાનો ઢાળ કેવો હોય છે ?
- (A) ધન (B) પ્રત્યક્ષ
(C) પરોક્ષ (D) ઋણ
- 10 માંગનો નિયમ
- (A) કાલ્પનિક નિયમ છે (B) શરતી નિયમ છે
(C) વૈધાનિક નિયમ છે (D) અપવાદરૂપ નિયમ છે
- 11 પુરવઠાની મૂલ્ય સાપેક્ષતાના પ્રકાર
- (A) પાંચ (B) ત્રણ
(C) ચાર (D) બે
- 12 વૈકલ્પિક ખર્ચનો ખ્યાલ કયા અર્થશાસ્ત્રીઓએ રજૂ કર્યો હતો ?
- (A) અમેરિકન (B) ભારતીય
(C) ઓસ્ટ્રિયન (D) ઓસ્ટ્રેલિયન
- 13 ઉત્પાદન શૂન્ય હોય તો પણ જે ખર્ચ યથાવત રહે તેને કેવું ખર્ચ કહેવાય ?
- (A) અસ્થિર ખર્ચ (B) સ્થિર ખર્ચ
(C) શૂન્ય ખર્ચ (D) મૂડી ખર્ચ
- 14 નાણાકીય ખર્ચનો આધાર કેટલાં પરિબલો પર રહેલો છે
- (A) એક (B) બે
(C) ત્રણ (D) ચાર

- 15 વાસ્તવિક ખર્ચનો ખ્યાલ
- (A) ગાણિતિક છે (B) વસ્તુલક્ષી છે
(C) કાલ્પનિક છે (D) આત્મલક્ષી છે
- 16 હજામ, દરજી વગેરેની સેવાઓનું બજાર મોટે ભાગે હોય છે.
- (A) પ્રાદેશિક (B) રાષ્ટ્રીય
(C) સ્થાનિક (D) આંતરરાષ્ટ્રીય
- 17 એક વેચનાર અને એક ખરીદનાર હોય તેને...
- (A) ઈજારો કહેવાય
(B) અલ્પહસ્તક ઈજારો કહેવાય
(C) ઉભયપક્ષી ઈજારો કહેવાય
(D) પૂર્ણ હરીફાઈ કહેવાય
- 18 ઉત્પાદનનું કયું સાધન મૂળભૂત સાધન ગણાય છે ?
- (A) જમીન (B) શ્રમ
(C) મૂડી (D) નિયોજક
- 19 ઉત્પાદનનું કયું સાધન માનવસર્જિત સાધન ગણાય છે ?
- (A) નિયોજક (B) મૂડી
(C) શ્રમ (D) જમીન
- 20 ઉત્પાદનનું કયું સાધન સજીવ સાધન છે ?
- (A) મૂડી (B) નિયોજક
(C) જમીન (D) શ્રમ

- 21 કયું અર્થશાસ્ત્ર અર્થતંત્રનું વિહંગાવલોકન પૂરું પાડે છે ?
- (A) એકમલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર (B) ઉદ્યોગલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર
(C) સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર (D) પર્યાવરણલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર
- 22 કયા વિદ્વાને સૌ પ્રથમ એકમલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર અને સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર એ બે ખ્યાલનો ઉપયોગ કર્યો ?
- (A) રગ્નાર ફિસ્ક (B) રગ્નાર નર્ક્સ
(C) લોર્ડ કેઈન્સ (D) માર્શલ
- 23 અલ્પિપ્ત અર્થશાસ્ત્ર એ એક...
- (A) વાસ્તવિકતા છે (B) કાયદો છે
(C) કલ્પના છે (D) કંઈ જ નથી
- 24 રાષ્ટ્રીય આવકની ગણતરીની પદ્ધતિ
- (A) ખર્ચ પદ્ધતિ (B) વપરાશ પદ્ધતિ
(C) વસ્તી ગણતરીની પદ્ધતિ (D) રોકાણ પદ્ધતિ
- 25 ખર્ચના બે પ્રકાર છે, વપરાશી ખર્ચ અને _____
- (A) રોકાણ ખર્ચ (B) નિર્વાહ ખર્ચ
(C) વાહન ખર્ચ (D) શિક્ષણ ખર્ચ
- 26 ચોખ્ખી રાષ્ટ્રીય પેદાશનું સંક્ષિપ્ત નામ
- (A) NNP (B) GDP
(C) GNP (D) PPP
- 27 રાષ્ટ્રીય આવક કેટલી બાજુ ધરાવતો સિક્કો છે ?
- (A) બે (B) ત્રણ
(C) ચાર (D) છ

- 28 કુલ આંતરિક પેદાશનું સંક્ષિપ્ત નામ
- (A) GDP (B) GNP
(C) NNP (D) PPP
- 29 અમેરિકામાં કઈ સાલથી મોટી મંદી શરૂ થયેલી ?
- (A) 1919 (B) 1929
(C) 1909 (D) 1939
- 30 કયા દેશોમાં આર્થિક અસ્થિરતા જોવા મળે છે ?
- (A) વિકસિત (B) અવિકસિત
(C) અલ્પવિકસિત (D) પછાત
- 31 ભારતમાં રિઝર્વ બેંકની સ્થાપના ક્યારે થઈ ?
- (A) 1935 (B) 1939
(C) 1929 (D) 1959
- 32 ખેડૂતો અને ગ્રામજનોને લાંબા સમય માટે લોન આપે છે.
- (A) જમીન વિકાસ બેંકો (B) સહકારી બેંકો
(C) મધ્યસ્થ બેંકો (D) વેપારી બેંકો
- 33 રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાનું રાષ્ટ્રીયકરણ કરવામાં આવ્યું.
- (A) 1959 (B) 1969
(C) 1949 (D) 1991
- 34 નીચેનામાંથી કઈ બેંક આંતરરાષ્ટ્રીય/વર્લ્ડ બેંક તરીકે ઓળખાય છે ?
- (A) A.D.I. (B) I.F.C.I.
(C) I.B.R.D. (D) S.B.I.

- 35 વિદેશવેપારમાં આ બેંકો ઉપયોગી કામગીરી બજાવે છે.
- (A) ઔદ્યોગિક બેંકો (B) વિનિમય બેંકો
(C) વેપારી બેંકો (D) સહકારી બેંકો
- 36 સરકારની અંદાજપત્રીય નીતિની રચનાનો અગત્યનો ઉદ્દેશ
- (A) આર્થિક સ્થિરતા (B) સામાજિક સ્થિરતા
(C) આવક પ્રાપ્તિ (D) જનસુખાકારી
- 37 કુલ ખર્ચ અને કુલ આવક વચ્ચેના તફાવતને કહે છે ?
- (A) અંદાજપત્રીય ખાદ (B) મહેસૂલી ખાદ
(C) રાજકોષીય ખાદ (D) પ્રાથમિક ખાદ
- 38 પેન્શનની ચુકવણી એ કયા પ્રકારનો ખર્ચ છે ?
- (A) મહેસૂલી ખર્ચ (B) મૂડી ખર્ચ
(C) સામાજિક ખર્ચ (D) સમતોલ ખર્ચ
- 39 અંદાજપત્રના કેટલા પ્રકારો ખૂબ પ્રચલિત છે ?
- (A) બે (B) ત્રણ
(C) ચાર (D) અનેક
- 40 ભારતમાં નાણાકીય વર્ષ કયું ગણાય છે ?
- (A) જાન્યુઆરીથી ડિસેમ્બર
(B) એપ્રિલથી માર્ચ
(C) કારતકથી આસો
(D) જૂનથી મે

- 41 ભારતમાં કઈ બેંકો માત્ર લોકોની બચતોનો સ્વીકાર કરે છે ?
- (A) વેપારી બેંકો (B) રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા
(C) પોસ્ટ ઓફિસ બચત બેંક (D) જમીન વિકાસ બેંક
- 42 ત્રણ હેતુઓસર નાણાંની માંગ થતી હોય છે, તેવી રજૂઆત કરનાર અર્થશાસ્ત્રી –
- (A) માર્શલ (B) પીગુ
(C) રોબિન્સ (D) કેઈન્સ
- 43 રાષ્ટ્રીય આવકની વિભાવનાના કેટલા અર્થ થાય છે ?
- (A) વિવિધ (B) બે
(C) ત્રણ (D) ચાર
- 44 અર્થશાસ્ત્ર કલાયણલક્ષી શાસ્ત્ર છે –
- (A) એડમસ્મિથ (B) કૌટિલ્ય
(C) માર્શલ (D) રોબિન્સ
- 45 કાયમ માટે મુલવતી રાખી શકાય તેવી જરૂરિયાતો...
- (A) સુખસગવડની જરૂરિયાતો (B) આરોગ્ય વિષયક જરૂરિયાતો
(C) પ્રાથમિક જરૂરિયાતો (D) મોજશોખની જરૂરિયાતો
- 46 અછતનો ખ્યાલ કેવો કહેવાય ?
- (A) રાજકીય (B) નૈતિક
(C) સાપેક્ષ (D) નિરપેક્ષ
- 47 આર્થિક સમસ્યા માટે કયું પરિબલ જવાબદાર નથી ?
- (A) અમર્યાદિત જરૂરિયાતો (B) મર્યાદિત સાધનો
(C) સાધનોનાં વૈકલ્પિક ઉપયોગો (D) અયોગ્ય શાસન પદ્ધતિ

- 48 સીમાંત તુષ્ટિગુણ શૂન્ય હોય તો કુલ તુષ્ટિગુણ...
- (A) ન્યૂનતમ હોય (B) મહત્તમ હોય
(C) શૂન્ય હોય (D) અનંત હોય
- 49 વસ્તુના જથ્થા અને સીમાંત તુષ્ટિગુણ વચ્ચે કેવો સંબંધ છે ?
- (A) સીધો (B) વ્યસ્ત
(C) શૂન્ય (D) અનંત
- 50 કિંમતમાં ફેરફારને લીધે માંગમાં જે ફેરફાર થાય છે તેને કઈ અસર કહેવામાં આવે છે ?
- (A) અવેજી અસર (B) વપરાસી અસર
(C) કિંમત અસર (D) શરતી અસર
- 51 ઉત્પાદનનો જે ભાગ ઉત્પાદક કે વેપારી ગોડાઉન/વખારમાં મૂકી રાખે તેને...
- (A) વેચાણ કહેવાય (B) જથ્થો કહેવાય
(C) પુરવઠો કહેવાય (D) માંગ કહેવાય
- 52 વાસ્તવિક ખર્ચનો ખ્યાલ કયા અર્થશાસ્ત્રીઓએ રજૂ કર્યો હતો ?
- (A) પ્રાચીન (B) અર્વાચીન
(C) પશ્ચિમના (D) યુરોપના
- 53 ભારતીય રેલવે, ટપાલ ખાતું એ કેવું બજાર કહેવાય ?
- (A) ઈજારાવાળું બજાર (B) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈવાળું બજાર
(C) પૂર્ણ હરીફાઈવાળું બજાર (D) બજાર ન કહેવાય
- 54 શ્રમ અને શ્રમિક બંને
- (A) એકરૂપ છે (B) વિભિન્ન છે
(C) નાશવંત છે (D) અભિન્ન છે

- 55 મૂડીના ઉપયોગથી શ્રમિકોની કાર્યશક્તિ
 (A) વધે છે(B) ઘટે છે
 (C) નાશ પામે છે (D) સુધરે છે
- 56 ધંધાની અનિશ્ચિતતા કોણ ઉઠાવે છે ?
 (A) શ્રમિક (B) વેપારી
 (C) નિયોજક (D) જમીનદાર
- 57 ઉત્પાદનનાં અન્ય સાધનો કરતાં વધુ ગતિશીલતા ધરાવે છે.
 (A) શ્રમ (B) જમીન
 (C) મૂડી (D) નિયોજક
- 58 મૂડીપતિ એ ધંધાનો...
 (A) દેવાદાર છે (B) માલિક છે
 (C) લેણદાર છે (D) નિયોજક છે
- 59 ઉત્પાદન ક્ષેત્રનો કેપ્ટન કોણ છે ?
 (A) ખેડૂત (B) શ્રમિક
 (C) કામદાર (D) નિયોજક
- 60 ફિશરના વિનિમય સમીકરણ મુજબ નાણાંના પરિમાણ અને ભાવસપાટી વચ્ચે પ્રત્યક્ષ અને
 (A) સપ્રમાણ સંબંધ છે
 (B) પરોક્ષ સંબંધ છે
 (C) વ્યસ્ત સંબંધ છે
 (D) સીધો સંબંધ છે.

- 61 કુલ રાષ્ટ્રીય આવક કરતાં ચોખ્ખી રાષ્ટ્રીય આવક કયા ખર્ચને લીધે ઓછી હોય છે ?
- (A) ઘસારા ખર્ચ (B) વપરાસી ખર્ચ
(C) જાહેર ખર્ચ (D) મૂડી ખર્ચ
- 62 રોકાણ ગુણકનો ખ્યાલ કોણે રજૂ કર્યો હતો ?
- (A) લોર્ડ કેઈન્સ (B) પ્રો. પીગુ
(C) આર. એફ. કહાન (D) માર્શલ
- 63 અર્થતંત્રમાં ભાવસપાટી અને કુલ માંગ રેખા વચ્ચે કેવો સંબંધ હોય છે ?
- (A) વ્યસ્ત (B) સીધો
(C) ઋણ (D) ધન
- 64 નાણાંનું મૂલ્ય એટલે
- (A) નાણાંની માંગ
(B) નાણાંનો પુરવઠો
(C) નાણાંની ખરીદશક્તિ
(D) નાણાંની સંગ્રહશક્તિ
- 65 કઈ બેંકો ડૂંડિયામણના ખરીદ-વેચાણના વ્યવહારો કરે છે ?
- (A) વેપારી બેંકો
(B) સહકારી બેંકો
(C) વિનિમય બેંકો
(D) જમીન વિકાસ બેંકો

66 કેવું અંદાજપત્ર આદર્શ કહેવાય ?

- (A) ખાદવાળું (B) પુરાંતવાળું
(C) સમતોલ (D) કલ્યાણ લક્ષી

67 અર્થતંત્રમાં તેજી પ્રવર્તતી હોય ત્યારે કેવું અંદાજપત્ર તૈયાર કરવું યોગ્ય ગણાય ?

- (A) સમતોલ (B) પુરાંતવાળું
(C) ખાદવાળું (D) કલ્યાણ લક્ષી

68 કેવું અંદાજપત્ર સામાન્ય રીતે એક અપવાદ છે ?

- (A) પુરાંતવાળું (B) સમતોલ
(C) ખાદવાળું (D) અસમતોલ

69 સાધન-માંગ રેખાનો ઢાળ –

- (A) ધન હોય છે
(B) ઋણ હોય છે
(C) સપ્રમાણ હોય છે
(D) નજીવો હોય છે

70 ઉત્પાદન સાધનોની સેવાઓ માટેની માંગ

- (A) પ્રત્યક્ષ માંગ
(B) વ્યુત્પન્ન માંગ
(C) ટૂંકગાળાની માંગ
(D) લાંબાગાળાની માંગ